

CONCEPT

Versie 19 januari 2007

**Werkplan
gemeenteraad en griffie
Haarlem 2007**

Januari 2007

Voorwoord

In maart 2006 is de nieuwe gemeenteraad van start gegaan, die zich in haar eerste jaar heeft gepresenteerd als een enthousiaste, gemotiveerde groep. Wat er in 2006 is gebeurd staat in het (eerste) jaarverslag van de gemeenteraad.

De gemeenteraad van Haarlem gaat in 2007 voor zichtbare, naar buiten gerichte politiek.

Dat is op de eerste plaats een kwestie van de afzonderlijke fracties en raadsleden, bij het leveren van een heldere, herkenbare inbreng in commissies en gemeenteraad en op al de momenten dat de raadsleden (individueel en in partijverband) met de stad in gesprek zijn.

Op de tweede plaats willen de fracties het werk van de raad als geheel meer naar buiten richten: door op de vaste donderdagavond, helder en toegankelijk te vergaderen en door het gesprek met de stad actief op te zoeken en te organiseren. Zoals onlangs over de Wet maatschappelijke Opvang of de tunnel voor de Zuidtangent. Niet volgens een vast stramien of protocol, maar ook vooral experimenterend. De ambitie is om Haarlemmers die geïnteresseerd zijn in wat de gemeenteraad doet of een belang daarbij hebben, de gelegenheid te bieden om hun inbreng te leveren.

Het is voor de griffie ook in 2007 weer een uitdaging om de gemeenteraad te ondersteunen en te adviseren.

Voor de griffie is het werkplan een goed moment om de combinatie van ontwikkelactiviteiten en het gewone dagelijkse werk en de tijd die daarmee gemoeid is in beeld te brengen. De raadsagenda, de commissiestukken en alle andere service en zorg op tijd, in goed samenspel met de afdelingen om ons heen. En: informatie en publiciteit verzorgen over wat in commissies en raad gebeurt.

De “slag naar buiten” die de gemeenteraad in 2007 wil maken, loopt parallel met de reorganisatie van de ambtelijke organisatie van de gemeente. Ook bij deze reorganisatie is het doel om de gerichtheid naar buiten te versterken. Daardoor ligt er een geweldige kans dat gemeenteraad, B&W en ambtelijke organisatie elkaar ook op het punt van externe gerichtheid kunnen versterken.

Raadspresidium en griffie presenteren met genoegen dit werkplan.

1 Inleiding en opzet

Dit werkplan van de gemeenteraad en griffie 2007 heeft tot doel om als gemeenteraad gericht te werken aan kwaliteitsverbetering in werkwijze en functioneren. Daarbij is goed samenspel met B&W en ambtelijke organisatie essentieel. In dit werkplan is hun betrokkenheid dus ook opgenomen.

In dit werkplan staat niet alles wat de gemeenteraad in 2007 gaat doen.

Het allerbelangrijkste is uiteraard dat de raad in het dagelijkse politieke werk kwaliteit levert: een heldere politieke inbreng heeft, die aansprekend is en waarin de Haarlemmers de zaken waar zij mee zitten en belangrijk vinden, herkennen. In het debat tegenstellingen niet verbloemt en zakelijke compromissen sluit en die uitlegt.

Het werkplan gaat voor zover het de raad betreft over de “ontwikkel”-activiteiten, “projecten” die in 2007 gaan gebeuren aan verbetering van het functioneren van de gemeenteraad (efficiency en effectiviteit).

Een belangrijk deel van het werk van de raad wordt ingevuld en ondersteund door de rekenkamercommissie. In dit werkplan gaan wij hier niet uitgebreid op in. De Rekenkamercommissie presenteert haar eigen plan.

Het werkplan voor de griffie, dat het sluitstuk van dit werkplan is, vloeit logisch voort uit het voorgaande. Het werk van de griffie bestaat uit de ondersteuning van dit proces van kwaliteitsverbetering in combinatie met “het gewone werk”: het draaien van het vergaderstelsel (inclusief informatiemarkt en stadsgesprekken) en alle ondersteuning en activiteiten daar omheen (beheer budgetten raad en griffie, beheren volgsysteem moties en toezeggingen, etc.).

Het hoofdthema van dit werkplan is het versterken van de externe gerichtheid van de raad.

In de afgelopen jaren zijn veel intern gerichte zaken geregeld.

Het verhelderen van de verhoudingen tussen raad en B&W is gebeurd via totstandkoming van de termijnagenda, waarin het kaderstellend domein van de raad is uitgekristalliseerd. Dit is verder uitgewerkt in het protocol actieve informatieplicht.

Met de termijnagenda heeft de raad een instrument gekregen om, in samenspraak met B&W, zijn eigen agenda te plannen. Op basis van de integrale termijnagenda, die na de begrotingsbehandeling wordt opgesteld, kan vervolgens per commissie fine-tuning plaatsvinden.

De aanlevertermijnen voor commissiestukken zijn zodanig ingericht, dat er een (zij het korte) periode is voor commissievoorzitters/presidium om met ondersteuning van de griffie tot een reële commissieagenda te komen en de externe communicatie daarover te verzorgen.

De gemeenteraad beschikt sinds 2006 over een op internet toegankelijk volgsysteem van de in gemeenteraad- en commissievergaderingen gemaakte afspraken en toezeggingen.

Het is nu het juiste tijdstip is om als raad op het in de afgelopen jaren gebouwde fundament een flinke verdere stap te maken op het punt van de externe gerichtheid.

Daarbij gaat het om de externe gerichtheid van de raad als geheel. Raadsleden hebben immers individueel, in fractie- of partijverband zeer veel contacten in en communicatie met de stad.

De gemeenteraad concentreert zich op drie zaken.

- **attractief, transparant vergaderen**

De raad nodigt allereerst de Haarlemmers die geïnteresseerd zijn en/of een belang hebben uit in het stadhuis bij attractieve, transparante en toegankelijke vergaderingen, waar het voor geïnteresseerden gemakkelijk is om de weg te vinden en hun mening te geven.

- **interactief kaders stellen**

De raad organiseert (met ondersteuning B&W) het gesprek met de stad over een aantal belangrijke (kaderstellende) onderwerpen.

Een en ander dient professioneel te verlopen en goed ingericht en ondersteund te worden op het punt van communicatie en publiciteit.

- **controleerende taak invullen**

Verantwoording afleggen door het bestuur is een belangrijk element in democratie. De gemeenteraad heeft dan ook een belangrijke controleerende rol, die jaar in, jaar uit voldoende aandacht moet krijgen.

Hierna worden deze drie zaken nader toegelicht en vervolgens vertaald in een aantal prioriteiten voor 2007.

2 attractief, transparant vergaderen

In de afgelopen jaren is een aantal maatregelen genomen om de effectiviteit en efficiency van vergaderingen te verbeteren. Het samenspel tussen commissie- en raadsvergadering is verbeterd door indeling van de raadsagenda in hamerstukken (al of niet met stemverklaring) en bespreekpunten, gebaseerd op de commissiebehandeling. Voor de raadsvergadering zijn de commissieadviezen beschikbaar. Bij de begrotingsvaststelling wordt een belangrijk deel van de investeringen gefiatteerd, zodat deze niet gedurende het jaar de agenda's van commissies en raad belasten.

De commissieagenda en –stukken zijn tijdig beschikbaar, zodat informatieve vragen niet in de commissievergadering gesteld hoeven te worden. De efficiency van vergaderen is bevorderd door de invoering van spreektijden in commissies en raad. Met ingang van de nieuwe raadsperiode heeft de gemeenteraad alle vergadering geconcentreerd op de donderdagavond. Vergaderingen van plenaire raad en commissies vinden dan plaats. Daarnaast is er ruimte voor participatie van burgers en organisaties. Naast de mogelijkheid om in te spreken tijdens commissievergaderingen, vinden aparte stadsgesprekken plaats.

Commissievoorzitters vormen samen met burgemeester en pl. raadsvoorzitter het presidium. Afstemming en flexibele invulling van de vergaderavond zijn hierdoor mogelijk.

Het nieuwe vergaderstelsel gaat uit van minder vergaderuren voor de raadsleden in velijking met de vorige raadsperiode. Het is de bedoeling dat raadsleden hierdoor meer tijd hebben voor contacten en bijeenkomsten in de stad.

Uiteindelijk is het de bedoeling dat een versterkte externe gerichtheid bijdraagt aan een goede reputatie van het Haarlemse lokale politieke bestuur. Hierop zijn overigens tal van (door de gemeenteraad slechts beperkt te beïnvloeden) factoren van invloed.

Ook is een lange adem nodig, want: “reputatie komt te voet en vertrekt te paard”.

3 Interactief kaders stellen

Een kaderstellend beleidproces kan zijn: de totstandkoming van een belangrijke beleidsnota (Cultuurnota), de invoering van een ingrijpende wet (Wet werk en bijstand), de totstandkoming van een locatiekeuze (stadion), een ingrijpend bestemmingsplan. Invulling van bezuinigingen (bij kadernota of begroting).

Een stukje geschiedenis

In 2003 hebben raad en B&W de uitgangspunten en de filosofie voor de inrichting van kaderstellende beleidsprocessen geformuleerd. Elementen uit de gekozen filosofie waren de volgende.

- het is één proces (in plaats van gescheiden trajecten B&W en raad), vanwege de duidelijkheid voor de stad;
- binnen dat ene proces hebben B&W en raad hun positie en rol;
- B&W & raad zijn gezamenlijk proceseigenaar;
- Ondanks dat B&W en politieke fracties ook politieke concurrenten zijn, hebben zij een gezamenlijk belang bij een goed proces;

- binnen het gezamenlijk proces geven partijen (politieke fracties en B&W) elkaar ruimte voor profilering;
- de ambtelijke organisatie ondersteunt het gehele beleidsproces, t.a.v. de raadsbetrokkenheid i.s.m. griffie;
- in begin van ieder proces bespreken B&W en raad dit proces aan de hand van een startnotitie;
- gedurende het proces checken B&W en raad regelmatig of het verloop van het proces nog aan de verwachtingen beantwoordt;
- procesduidelijkheid is belangrijk: op momenten van participatie zijn reikwijdte en begrenzing helder voor alle betrokkenen;
- ieder proces is maatwerk, qua aanpak en kring van betrokkenen;
- het is belangrijk om te experimenteren met invulling en vormgeving; “learning bij doing”.

Evaluatie in 2006

Begin 2006 zijn de processen structuurplan, woonvisie en cultuurnota geëvalueerd, op basis van een inventarisatie van bureau O&S.

Dit leverde de volgende conclusies en aandachtspunten op.

- de in 2003 gekozen filosofie is prima;
- er bestaan uitéénlopende beelden en beleving over de praktische invulling; naarmate de ingrediënten van de filosofie beter zijn toegepast zijn ervaringen positiever;
- recente processen zijn beter verlopen (positieve ontwikkeling);
- een goede voorbereiding en planning is essentieel;
- een werkgroep van raadsleden, die afstemt met de betrokken portefeuillehouder (over proces en rolverdeling) werkt goed;
- op participatiemomenten is een duidelijk doel en daarbij passende werkvorm essentieel;
- doorgaans bevalt een bescheiden rol voor raadsleden en wethouder op participatiemomenten goed; wél verwachten deelnemers dat raadsleden en wethouder kleur bekennen;
- participatiemomenten vragen een goede nazorg: deelnemers informeren over follow-up en resultaat;
- het bereiken van belanghebbenden en geïnteresseerden is belangrijk; hierbij ook kijken naar nieuwe vormen van informatie en communicatie, incl. het internet.

Hoe gaat het verder?

Goed samenspel van alle betrokkenen is nodig.

- B&W en ambtelijke organisatie faciliteren (in samenspraak met griffie+ enige raadsleden als aanspreekpunt) de raadmomenten; bijv door mee te werken aan het uitnodigen van belanghebbenden en betrokkenen (inbrengen relatiebestand en netwerk);
- ambtenaren die een beleidsproces doen, reserveren ook tijd voor ondersteuning raadmomenten;
- het maken van een goede planning is essentieel, alsmede het nakomen van een afgesproken planning;
- essentieel is een goede startnotitie aan het begin van het proces;
- de termijnagenda is een goed instrument om de belangrijke kaderstellende beleidsprocessen te identificeren/te kiezen.
- anders dan een aantal andere gemeenteraden (met raads werkgroepen die in beslotenheid werken), kiest de Haarlemse gemeenteraad ervoor om haar rol in kaderstellende processen in de openbaarheid in te vullen.

4 Controlerende taak invullen

Uit oogpunt van vertrouwen in de politiek is het serieus invullen van de controlerende rol van de raad essentieel. Dit komt op een aantal manieren tot uitdrukking.

- De raad maakt ruim tijd voor de behandeling van verantwoordingsdocumenten (bestuursrapportages, jaarrekening);
- De raad maakt ruim tijd voor de behandeling van onderzoeken van de Rekenkamercommissie;
- de follow-up van de door de raad overgenomen aanbevelingen van de rekenkamercommissie (soms meerjarig verbeterproces: subsidiestelsel, aansturing grote projecten, de kwaliteit van P&C-documenten) is een belangrijk aandachtspunt (geworden). Voor de raad: rekenkamercommissie en desbetreffende raadscommissies (ondersteund door het volgsysteem);
- artikel 38-vragen, mondelinge vragen in commissies en raad, en interpellaties.

5 Prioriteiten voor het werkplan 2007

5.1 Implementeren en consolideren

In de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad een werkwijze ingericht en opgebouwd. Deze werkwijze bestaat uit tal van elementen die goed moeten worden verzorgd en onderhouden. Dit gaat o.a om planning (termijnagenda), invulling controlerende taak, stukkenstroom, voortgangsbewaking (volgsysteem), informatie en communicatie (incl. website), verantwoording en transparantie fractiebudgetten, de planning en controlcyclus. Al deze zaken moeten in 2007 in een goed samenspel tussen gemeenteraad, B&W, griffie en ambtelijke organisatie worden ingevuld.

In 2007 wordt gesaneerd in de hoeveelheid papier dat wordt verstuurd voor vergaderingen. De gemeenteraad is van plan grotendeels digitaal te gaan werken.

In 2006 is het project verbetering informatieve waarde planning- en control documenten gestart; dit project wordt in 2007 voortgezet.

In 2007 start de auditcommissie, bestaande uit een aantal raadsleden, de wethouder financiën en de concerncontroller, gericht op aansturing van de accountant en afstemming m.b.t doelmatigheidsonderzoeken.

5.2 Ontwikkeling van het vergaderstelsel

Voor 2007 betekent dit dat allereerst het vergaderstelsel (met voor geïnteresseerde burgers attractieve vergaderingen en informatiemarkt), verder wordt ontwikkeld, met als trefwoorden: herkenbaar, transparant, lage drempel.

Dit betekent dat B&W en ambtelijke organisatie (informatievoorziening, planning, tijdige aanlevering heldere stukken, heldere inbreng in vergaderingen), raadspresidium en griffie (planning, voorbereiding, inrichting interactieve beleidsprocessen, volgsysteem, informatie en communicatie) verder werken aan verbetering van de voorwaarden voor een optimaal functioneren van de gemeenteraad.

Tenslotte is het aan de fracties en de individuele raadsleden om kwaliteit te leveren. Door een bondige, heldere en herkenbare inbreng in commissies en raad. Door verantwoording af te leggen over de inbreng naar achterban en kiezers.

De gemeenteraad heeft een ambitieuze doelstelling gekozen om 30-40 % korter te vergaderen t.o.v de vorige raadsperiode. Enerzijds om de ruimte te bieden aan raadsleden en fracties voor eigen activiteiten in de stad. Anderzijds om commissie- en raadsvergaderingen te focussen op herkenbaar politieke debat en besluitvorming.

Het kort en bondig vergaderen vraagt veel van raadsleden. Zij dienen hun feitelijke informatie zoveel mogelijk voor de vergaderingen van commissies en raad te verzamelen, zodat de vergadertijd kan worden besteed aan politiek debat en besluitvorming (Waar nodig worden hiervoor overigens informatieve bijeenkomsten georganiseerd).

Zij dienen hun inbreng in de vergadering goed voor te bereiden, zodat zij ter vergadering to the point komen en zich kunnen richten op het onderling debat (in plaats van bevragen leden B&W). Ook is het belangrijk dat raadsleden ingaan op de door insprekers geleverde inbreng (i.v.m. noodzakelijke aandacht en respect).

In de tweede helft van 2007 wordt het nieuwe vergaderstelsel van de gemeenteraad geëvalueerd. Voor de evaluatie van het vergaderstel zal informatie worden verzameld, bijv. door bezoekers van bijeenkomsten (commissievergaderingen, stadsgesprekken) te vragen naar hun waardering. Eind 2006 werd het eerste burgerinitiatief (over groen in de stad) ingediend. Het burgerinitiatief is een mogelijkheid voor burgers om onderwerpen op de agenda van de gemeenteraad te zetten.

5.3 Interactief kaders stellen

In januari kiest de gemeenteraad een aantal kaderstellende thema's, waarover de raad in 2007 met de stad in gesprek wil. Per thema organiseren vervolgens raadsleden met betrokken wethouder en ambtelijke ondersteuning (griffie+ ambtelijke organisatie) het interactieve proces, incl. stadsgesprekken. De organiserende werkgroep wordt standaard gevraagd ook het proces te evalueren.

In de loop van 2007 kan zonodig nog een extra thema worden gekozen.

Rond kadernota en begroting organiseert de gemeenteraad sowieso een gelegenheid voor de Haarlemmers om hun mening te geven. Bezoekers van stadsgesprekken zal worden gevraagd naar hun waardering.

5.4 Training en kennisontwikkeling

Ook voor raadsleden geldt: stilstand is achteruitgang. Training en kennisontwikkeling gebeuren voor een belangrijk deel in het verband van politieke partij of fractie. Fracties ontvangen hiervoor ook een budget. Daarnaast besteedt de raad als geheel aandacht aan training en kennisontwikkeling. In deze raadsperiode heeft de gemeenteraad een jaarlijks uitwisselingsprogramma met de gemeenteraden van Den Bosch en Amersfoort.

Daarnaast worden in 2007 voor de raadsleden enige trainingen georganiseerd. De onderwerpen voor deze trainingen zullen in elk geval ook aansluiten op de prioriteit uit dit werkplan, het versterken van de externe gerichtheid.

5.5 Informatie & communicatie

Goede informatie naar en communicatie met de Haarlemse burgers is essentieel voor een de gemeenteraad als politieke volksvertegenwoordiging. De informatie naar de burgers over wat er op welk moment gebeurt in commissies en raad en hoe burgers daaraan kunnen deelnemen, wordt verder uitgebouwd. Het uitbouwen en verbeteren van de (informatie op de) gemeentelijke website is daarbij een belangrijk punt, alsmede het beter benutten van huis- aan huisbladen en H'105. In 2007 wordt gestart met de uitzending van de raadsvergadering via internet.

Informatie en communicatie is een essentieel element in interactieve beleidsprocessen. Hoe bereik je belanghebbenden en belangstellenden, wat zijn effectieve werkvormen voor interactie, hoe kan de website worden ingezet. Is het zinvol om vanuit de gemeenteraad als onderdeel van de voorbereiding van vergaderingen vragen voor te leggen aan een elektronisch digipanel.

Binnen de griffie wordt in 2007 meer capaciteit ingezet op informatie en communicatie. Enerzijds wordt er capaciteit vrijgemaakt ten koste van intern gerichte werkzaamheden. Zo wordt er geen tijd meer besteed aan afzonderlijke schriftelijke commissieadviezen m.b.t. hamerstukken, die een week na de commissievergadering in de raad komen. In plaats daarvan ontvangen de raadsleden twee dagen voor de raadsvergadering het integrale samenvattende commissieverslag. Anderzijds wordt de besparing op de papieren verzending van raads- en commissiestukken ingezet voor versterking van informatie en communicatie.

Bezien wordt hoe het samenspel tussen concerncommunicatie en de griffie ten behoeve van een betere raadscommunicatie kan worden versterkt.

In het afgelopen jaar zijn analyses beschikbaar gekomen over burgerschapsstijlen. Deze zijn interessant voor de inrichting van overheidscommunicatie. In 2007 willen presidium en griffie nagaan hoe deze analyses kunnen worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de raadscommunicatie.

6 Werkplan griffie 2007

6.1 Planning en capaciteitsinzet griffie 2007

De griffie ondersteunt de raad in zijn functioneren. De werkzaamheden van de griffie bestaan uit de volgende clusters:

- I. ondersteuning Rekenkamercommissie en auditcommissie
- II ondersteuning raad en commissies (incl. externe informatie, website, interactieve beleidsprocessen, en communicatie), procesadvisering raadsleden, intermediaire rol t.a.v. inhoudelijke informatie en ambtelijke bijstand;
- III faciliteiten raad, raadsleden en beheer (regelen fractiebudgetten; organiseren en verzorgen informatie; tweewekelijks Griffienieuws, regelen benoemingen in raad en commissies, etc).
- IV. ondersteuning ontwikkeling functioneren gemeenteraad

De ondersteuning van de gemeenteraad krijgt zijn beslag als onderdeel van de gewone dagelijkse werkzaamheden van de griffie, bij voorbeeld bij de ondersteuning van een raadscommissie. De griffie heeft in dit verband een ondersteunende, adviserende en intermediaire rol.

Naast de reguliere taken van de griffie, waarin het in dit werkplan opgenomen verbeterproces wordt meegenomen, is in dit werkplan een aantal meer projectmatige activiteiten opgenomen.

In het volgende overzicht zijn de direct productieve uren toegedeeld aan de verschillende werksoorten.

	bezetting	prod uren	RKC	raad&commissies &advisering	management & beheer	projecten	onvoorzien 10%
griffier, raadsadviseurs	2,88	3888	149	2174	824	321	389
secretaris RKC	1	1350	1350				
griffiebureau	1,72	2322		1499	608	8	232
Totaal	5,6		1499	3673	1432	329	

Een aantal productieve uren is gereserveerd voor bedrijfsvoering. Dat bestaat uit zaken als leidinggeven, werkplanning, budgetbeheer.

Een belangrijk onderdeel is het opstellen en actualiseren van draaiboeken en werkbeschrijvingen. Dat is voor griffiemedewerkers van belang, maar extra belangrijk omdat de griffie vaak een schakel is in werkprocessen. Goed beschreven werkprocessen zijn dan extra essentieel.

In de indirect-productieve uren wordt aandacht besteed aan training en opleiding. Ook de griffiernetwerken waarin uitwisseling tussen gemeenten plaatsvindt, vindt in deze uren plaats. Overigens zal parallel aan de uitwisseling tussen de gemeenteraden er ook uitwisseling plaatsvinden tussen de raadsgriffies van Amersfoort, Den Bosch en Haarlem.

Actieve deelname van de griffie aan netwerken (waarbij zij bijv. ook presidiumleden betreft) maakt het mogelijk om bij de ontwikkeling van de Haarlemse gemeenteraad aan te sluiten op en gebruik te maken van ideeën en ervaringen bij andere gemeenteraden en griffies. In dit verband was het 2006 in Haarlem gehouden jaarcongres van de Vereniging voor Griffiers een markant moment.

Voor (ontwikkelingsprojecten) is zo'n 450 uur beschikbaar. Toedeling aan een aantal projecten leidt tot de volgende verdeling.

<i>informatieve waarde planning en control documenten</i>	35
<i>Organisatie fractieassistentie</i>	20
<i>evaluatie vergaderstelsel</i>	70
<i>organiseren trainingen raadsleden</i>	52
<i>ontwikkeling website ca.</i>	60
<i>Uitwisseling raden en griffies</i>	40
<i>Jaarverslag gemeenteraad</i>	52
	329

In het werkplan is 10% onvoorzien opgenomen. Dit biedt ruimte om tegenvallers op te vangen (werkzaamheden kosten meer tijd van voorzien, niet geplande werkzaamheden vragen in de loop van het jaar aandacht), of een nieuw initiatief te starten.

6.2 Het griffieteam

<i>het griffieteam voor 2007</i>	
Ineke Hetem, Leonie Kleibergen, Karin Duin Ben Nijman Ingrid van Tienhoven	griffiebureau griffier raadsadviseur, plv. griffier
Marianne Blaauboer, Daphne Taets Martin Vos	raadsadviseurs secretaris rekenkamercommissie
<i>en onze missie</i>	
De griffie ondersteunt en adviseert de gemeenteraad, zodat die zijn werk goed kan doen	